
POCHOPENÍ MINULOSTI
POSILOVÁNÍ SKRZE STABILIZOVÁNÍ
1851-1884 - SVĚT V DRUHÉ POLOVINĚ
19.STOLETÍ

E-book k projektu MAPA ŽIVOTA

8. PROSINCE 2022

ZPRACOVALA: JANA MAŠKOVÁ, ASTROLOŽKA
www.astrojinak.cz, www.astrojinak.com, www.janamaskova.cz

Svět v druhé polovině 19.století

Viktoriánská Anglie

VELKÁ BRITÁNIE A IRSKO

*DND-str.153/ Zákonem o unii byl roku 1801 zrušen irský parlament a včleněn do britského. Za dlouhých let anglické nadvlády bylo Irsko rozděleno na velká panství, která vlastnili velkostatkáři žijící mimo Irsko, ale pracovali na nich drobní irští rolníci. Ve čtyřicátých letech zachvátil Irsko hladomor, kterému podlehl milion lidí, a další milion lidí zemi opustil, počet obyvatelstva klesl na polovinu. Irové obvinili britskou vládu, že situaci v zemi neřeší, a požadovali domácí správu – „**Home rule**“. Britská vláda tento požadavek dlouho odmítala, protože se obávala o anglické přistěhovalce protestantského vyznání, kteří tvořili početnou, ale přece jen menšinovou skupinu obyvatelstva v Irsku. V Ulsteru dokonce protestanti vytvořili armádu složenou ze 100 tisíc dobrovolníků, aby zabránili irským katolíkům v prosazení Home rule. Naopak irští katoličtí nacionalisté se sdružovali do tajných oddílů „**feniánů**“ – (název odvozovali od fiánů, což byli irští válečníci ve 3.st.n.l.) – a rozpoutali vlnu teroristických akcí proti katolickým spoluobčanům.*

Sjednocení Itálie a Německa

SJEDNOCENÍ ITÁLIE

*DND-str.154/Itálie zůstala po nezdařeném pokusu o sjednocení v letech 1848-1849 rozdrobeným územím. Do čela zápasu o jednotnou Itálii se postavila **savojská dynastie**, jež vládla v Sardinii a Piemontu. Král **Viktor Emanuel II.** (1849-1861-1878) jmenoval r.1852 ministerským předsedou Sardinského království hraběte **Camilla Bensa Cavoura** (1810-1861). Byl to nejen výjimečně schopný politik, jehož ctižádostivostí bylo sjednotit Itálii pod vládou savojské dynastie a strůjce **hospodářských reforem**, které vedly k prudkému ekonomickému vzestupu italského severu. Piemont se stal díky rychlé výstavbě železniční sítě důležitou spojnici mezi západní a střední Evropou a významným průmyslovým obchodním centrem.*

*DND-str.154/ **Cavour** si uvědomoval, že v boji za sjednocení Itálie bude potřebovat spojence. Předpokládal totiž vypuzení rakouských Habsburků (Lombardie a Benátsko) a jim příbuzných vládnoucích rodů (Parma, Modena, Toskána) z celé severní Itálie. Proto se snažil zapojit Sardinské království do politiky evropských velmocí. V r. 1853-1856 se zúčastnila sardinská armáda po boku Turecka, Francie a Anglie **krymské války**.*

DND-str.154/ Tuto válku zahájilo Rusko, jež chtělo využít slabosti Turecka a získat Bospor a Dardanely. Západní velmoci se obávaly expanzivní politiky Ruska, která výhledově směřovala k ovládnutí Černého moře a získání vlivu na Balkáně, a proto se postavily na stranu slabšího Turecka. Rusko věřilo ve spojenectví s Rakouskem, kterému pomohlo r. 1849 při potlačování maďarské revoluce. Rakousko ale zachovalo neutrální postoj, a to znamenalo definitivní tečku za Svatou aliancí.

*DND-str.154/ Účastí Sardinského království na straně vítězných velmocí posílila jeho mezinárodní postavení a získala mu spojence v jeho vlastním boji za sjednocení Itálie. V roce 1858 uzavřel ministerský předseda Cavour smlouvu s císařem Napoleonem III – Sardinské království slíbilo odstoupit Francii Savojsko a Nizzu a Francii se zavázala zasáhnout ve prospěch Sardinie v případě rakouské intervence. Jelikož **Cavour** podporoval boj italských vlastenců v **Lombardii** a **Benátsku**,*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

nebylo těžké vyprovokoval incident. Na **jaře r. 1859** začala krátká, ale krvavá válka. Spojená sardínsko-francouzská vojska porazila v bitvách u **Magenty a Solferina** na území Lombardie rakouskou armádu, již velel mladý císař František Josef I. Porážka rakouských vojsk podnítila nepokoje v Parmě a Modeně - obě vévodství se spolu s Toskánou připojila k Piemontu. Tak prudký zvrát situace v Itálii zaskočil i samotného francouzského císaře. Začal se obávat o osud papežského státu, jehož byl ochráncem, a o porušení rovnováhy sil v Evropě. Napoleon III. tedy inicioval mírová jednání ve Vilefrance – Rakousko odstoupilo Sardinskému království Lombardii s Milánem, ale Benátsko zůstalo nadále součástí rakouského císařství.

DND-str.154/ Neúspěch rakouské zahraniční politiky-ztráta Lombardie – se odrazil ve vnitřním vývoji habsburské monarchie. Císař byl nucen vzdát se absolutní moci a slíbit ústavu...

*DND-str.155/ Na jaře r. 1860 vypuklo rozsáhlé rolnické povstání na Sicílii, která byla spolu s Neapolskem pod nadvládou Bourbonů). V květnu se na Sicílii vylodila hrstka dobrovolníků pod vedením legendárního hrdiny **Giuseppa Garibaldiho** a zahájila slavné tažení „tisícovky červených košil“. Garibaldiho oddíly obsadily **Palermo** a pokračovaly v postupu do **jižní Itálie**. V **září 1860** vypuklo povstání v **Neapoli** - vláda Bourbonů **padla** a Království obojí Sicílie **bylo dobyt**. Zdálo se, že Garibaldiho již nemůže nic zastavit v jeho vítězném tažení do střední Itálie, do Říma – na území papežského státu, který byl však pod ochranou francouzského císaře Napoleona III. Snem **Garibaldiho** bylo **sjednotit Itálii** a dát jí **republikánskou** formu zřízení. Za této situace znovu zasáhl **sardinský** ministerský předseda **Cavour**-zahájil jednání s **Garibaldim**. Přesvědčil ho, že v současné situaci je pro Itálii nejlepší formou vlády **konstituční monarchie**, lidové referendum pak rozhodlo, o připojení **jižní Itálie k Piemontu**. V březnu **1861** se sešel v Turíně poprvé italský parlament a bylo vyhlášeno sjednocené Italské království, v jehož čele stál představitel savojské dynastie Viktor Emanuel II. Hlavním městem sjednocení Itálie byl nejprve Turín a posléze Florencie.*

*DND-str.155/ Camillo Baneso Cavour naplnil svůj sen, tři měsíce nato i svůj osud - v **květnu 1861** zemřel.*

*DND-str.155/ Zbývalo však ještě připojit Benátsko a papežský stát s Římem. Spojence v tomto boji získala Itálie v Prusku, jež zahájilo svou cestu za sjednocením Německa. V roce 1866 zvítězilo Prusko nad Rakouskem v prusko-rakouské válce a Itálie získala Benátsko. V roce 1870 porazila pruská armáda císaře Napoleona III. ve válce prusko-francouzské a k italskému království se připojil papežský stát. **V lednu 1871 byl Řím vyhlášen hlavním městem Itálie.***

DND-str.155/ Papež nesouhlasil se zánikem papežského státu, zůstalo mu jen území Vatikánu. Vyzýval italské katolíky, aby nepodporovali italskou vládu. Sám na protest neopouštěl papežský palác. K urovnání vztahů mezi papežem a státem došlo až v r.1929 na základě tzv. lateránských smluv, jež uzavřel s papežem představitel fašistické italské vlády Benito Mussolini.

SJEDNOCENÍ NĚMECKA

„Prusko musí sebrat všechny své síly a držet je pro rozhodující moment, který již několikrát propáslo... Ne řečmi a většinami se rozhodují velké otázky dne, to byla chyba roku 1848 a 1849, ale rozhodují se železem a krví...“ (Otto von Bismarck, září 1862)

DND-str.155/ Rovněž pokus o sjednocení Německa v letech 1848-1849 nevyšel, ale stejně jako v Itálii znamenal jen zdržení na cestě ke jednotnému Německu. Existovalo také několik variant, jakou podobu by Německo mělo mít: Velké Německo v čele s Rakouskem, Malé Německo vedené Pruskem, v padesátých letech se objevila i varianta Třetího Německa, jež by znamenala spojení německy mluvících oblastí bez Rakouska, ale i Pruska. Bohaté katolické jihoněmecké státy neměly totiž rády protestantské severské země a obávaly se nadvlády autoritativního militaristického Pruska.

DND-str.155/ V padesátých letech však vliv Pruska vzrostl, procházelo průmyslovou revolucí, pro niž mělo mimořádně dobré podmínky. V Porúří byla největší ložiska uhlí v Evropě, vyrostl tam železářský a ocelářský průmysl, rozvíjela se i ostatní průmyslová odvětví a železniční doprava. Zemědělské stroje se začaly používat i na velkostatecích, jež vlastnila nejbohatší a nejvlivnější vrstva pruského obyvatelstva – junkeři.

*DND-str.155/ V roce 1861 nastoupil na pruský trůn **Vilém I. Hohenzollern (1861-1871-1888)**. Ministerským předsedou jmenoval **Otto von Bismarcka (1862-1871-1890)**, který získal pro své nekompromisní postoje přívlastek „železný kancléř“. Král i jeho ministerský předseda měli stejný cíl: sjednotit Německo a učinit je nejmocnější evropskou zemí. Na cestě k tomuto snu byly všechny prostředky povoleny, právo i morálka byly zcela podřízeny vojenské síle. V průběhu šesti let (1864-1870) vyprovokovalo Prusko tři válečné konflikty, ve kterých zvítězilo a svůj sen naplnilo – sjednotilo Německo pod vedením pruských Hohenzollernů.*

*DND-str.155/ **V roce 1864** zahájilo spolu s Rakouskem **válku proti Dánsku** o území **Holštýnska a Šlesvicka**, ve kterých žilo převážně německy mluvící obyvatelstvo. Dánsko bylo poraženo, ale zakrátko vznikly **spory mezi Pruskem a Rakouskem** o získaná území a ty vedly k dalšímu válečnému konfliktu.*

*DND-str.156/ Bismarck si nejprve zajistil neutralitu francouzského císaře Napoleona III., jemuž slíbil postoupit některá území v Porýní. Uzavřel spojeneckou smlouvu s italským králem Viktorem Emanueleem II., kterému se otevřela naděje na připojení Benátska, jež dosud drželi Rakušané. Pruská armáda pak vtrhla ve třech proudech na území Čech. K rozhodující bitvě došlo **3.července 1866** u vesničky **Sadová** nedaleko Hradce Králové. Rakouská vojska byla rozdrčena pruskou armádou, která ji vysoce převyšovala jak v technice, tak v organizovanosti.*

*DND-str.156/ Pruská armáda používala v této době moderní zbraně, tzv. **jehlovky**, jež se nabíjely zezadu zaujala pozice k boji, zalehla a svému nepříteli doslova zmizela z očí. Rakouská armáda dosud užívala zastaralé **ládovačky**, voják se musel při nabíjení zbraně postavit a pak ji mohl teprve svrchu naládovat – po dobu nabíjení byl tedy živým terčem pro nepřitele.*

DND-str.156/ Pruská armáda měla otevřenou cestu na Prahu a Vídeň. Bismarck však provedl další diplomatický tah – postup pruské armády zastavil a nabídl rakouskému císaři velkorysý mír. Počítal totiž do budoucna s Rakouskem jako s nejbližším spojencem Německa, a nechtěl je proto srazit

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

na kolena a pokořit. Pražský ír, který válku ukončil, byl podepsán 23.srpna 1866. Rakousko se zřeklo svého vedení v Německém spolku, který se tím po padesáti letech existence rozpadl. Prusko pak přimělo všechny státy na sever od řeky Mohan ke vstupu do **Severoněmeckého spolku**. Vznikla tak konfederace 21 států pod pruským vedením. Rakousko rovněž uznalo pruskou anexi Šlesvicka a Holštýnska a zřeklo se Benátska ve prospěch pruského spojence – Italského království.

DND-str.156/ Porážka rakouské armády v prusko-rakouské válce měla velký dopad na vnitřní vývoj rakouského císařství. Jejím důsledkem byl dualismus, vznik Rakouska-Uherska....

*DND-str.156/ Sjednocení Německa však ještě nebylo dokončeno. Mimo Severoněmecký spolek stály bohaté státy jižního a jihozápadního Německa. Jejich včlenění nechtěla připustit Francie, jež se obávala mohutné říše, která by v jejím sousedství vznikla. Obratným diplomatickým tahem vmanipuloval železný kancléř Francii do války. Vnukl císaři Napoleonu III. myšlenku, že Hohenzollerni usilují o španělský trůn, tzv. emžská depeše se pak stala záminkou k vyhlášení války. Tu vypověděla Francie Prusku v **červenci 1870**. Napoleon III. však přecenil své síly a možnosti. V červenci byla obklíčena první francouzská armáda u Met a v září byla poražena druhá u Sedanu, v polovině září již pruská vojska obléhala Paříž. V lednu 1871 kapitulovala pařížská obrana a veškerý francouzský odpor byl rozbit. V témže měsíci – **18.ledna 1871** - bylo ve Versailles, sídle francouzských králů, vyhlášeno **Německé císařství** – Vilém I. se stal prvním německým císařem a Otto von Bismarck prvním německým kancléřem. Sjednocování Německa bylo dokončeno – stalo se spolkovým státem 22 zemí a 3 svobodných měst. V Evropě vznikl mocný stát, který se v následujících letech výrazně podílel na politickém a hospodářském dění kontinentu i celého světa.*

DND-str.156/ Mírová smlouva s Německem, kterou Francie podepsala v květnu 1871, ji srazila na kolena a pokořila-Francie byla nucena vzdát se průmyslového Alsaska a Lotrinska a zaplatit vysokou válečnou kontribuci ve výši 5 miliard zlatých franků. Musela rovněž strpět přítomnost pruské armády na svém území, dokud nebude válečný dluh zaplacen. Tato smlouva vyvolala dlouhodobou nevraživost mezi oběma státy, jež přetrvala až do 20.století.

Francie na cestě od císařství k republice

*DND-str.156/ Období let **1852-1870** bývá ve Francii označováno jako **druhé císařství**. Jeho představitel Napoleon III. (1808-1873) vděčil za rychlou cestu k trůnu svému jménu – byl synovcem Napoleona I. Bonaparta, a také slibům, kterými nešetřil. Obyvatelé Francie od jeho vlády očekávali hospodářský vzestup, slávu v zahraniční politice a vnitřní klid. Do vysoké politiky vstoupil v r.1848 jako **předseda Strany pořádku**, jejímž programem bylo obnovit vnitřní stabilitu země.*

*DND-str.156/ V prvním desetiletí Napoleonovy vlády byla veškerá moc v rukou císaře a jeho ministrů. Národní shromáždění pouze diskutovalo o problémech, které mu císař předložil. Byla zřízena tajná policie a zavedena cenzura. Vládu silné ruky chtěl Napoleon užít ke zlepšení hospodářské i sociální situace v zemi. Zahájil velkorysou přestavbu Paříže – staré čtvrtě a hradby byly zbourány, místo nich prosvětly město široké bulváry a náměstí. Dělníci získali řadu pracovních příležitostí na veřejných stavbách – opravovaly se silnice, ale bylo postaveno také divadlo, budova Opery, veřejná tržnice, nádraží. Císař vůči dělníkům užíval **politiku „cukru a biče“** – poskytoval jim pracovní příležitosti, podporoval dokonce některé dělnické spolky, ale ostře vystupoval proti jakýmkoli stávkám v zemi.*

DND-str.157/ Císař vedl spolu se svou manželkou císařovnou Evženií okázalý život. Obklopoval se nádherou, vydržoval si nákladný dvůr, který však francouzské daňové poplatníky nesmírně zatěžoval. Finančně nákladná byla i Napoleonova zahraniční politika

DND-str.157/ V Evropě intervenoval již na počátku své vlády v roce 1849, ještě jako prezident Druhé francouzské republiky, hájil římského papeže proti italské revoluci. V letech 1853-1856 bojovala Francie po boku Velké Británie, Sardynie a Turecka proti Rusku v krymské válce, aby zajistila neutralitu Černého moře. V r. 1859 pomáhal Napoleon sardinskému králi Viktoru Emanuelovi II. ve válce proti Rakousku a připojil k Francii jako odměnu za spojení Nizzu a Savojsko.

DND-str.157/ Napoleon se však pustil i do odvážné, ale nákladné koloniální politiky. Z Francie se stala druhá největší koloniální říše o rozloze 900.000 km²

*DND-str.157/ Využil oslabení osmanské říše, „nemocného muže na Bosporu“, a pronikl do **Sýrie a Egypta**. V r. **1854** získala koncesi na **stavbu Suezského průplavu francouzská společnost**, v jejímž čele stál bratranec francouzské císařovny Evženie – inženýr Ferdinand Lesseps. V Asii si podmanila francouzská koloniální vojska oblast Indočíny - **jižní Vietnam ... a Kambodžu**. Z této oblasti pak pronikali Francouzi dále do **Číny**.*

*DND-str.157/ Napoleon upřel pozornost i k **Latinské Americe** – jeho mexické dobrodružství však skončilo obrovským neúspěchem.*

*DND-str.157/ V Mexiku se rozpoutal v polovině 19.století občanská válka, v r. 1861 se stal **mexickým prezidentem** revolucionář **Benito Juárez** (1806-1872). Jelikož však země byla vyčerpána, zastavil Juárez placení státního dluhu cizím věřitelům. To se stalo důvodem pro vojenskou výpravu k mexickým břehům, kterou vyslal se souhlasem ostatních evropských velmocí francouzský císař Napoleon III. V r.**1863** bylo dobyto hlavní město Mexika a korunu mexického císaře nabídl Napoleon ctižádostivému rakouskému arcivévodovi Maxmiliánu Habsburskému. Přestože toto dobrodružství císař František Josef I. svému bratru rozmlouval, ten korunu přijal. Odjel do Mexika a potlačil s pomocí francouzských oddílů hnutí odporu v zemi. Napoleon III. však musel svá vojska pod tlakem USA (Monroeova doktrína „Amerika Američanům“) stáhnout, bylo i finančně náročné*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

udržovat početnou armádu v zámoří, a tak zůstal císař Maxmilián v Mexiku opuštěn. V zemi opět vypuklo povstání vedené Juárezem, císař byl zajat a roku 1867 popraven

DND-str.157/ Nejtěžší vojenský neúspěch však Napoleona III. teprve čekal. Byla to válka s Pruskem r.1870. Císař přecenil připravenost francouzské armády - a nechal se „železným kancléřem“ Bismarckem vehnat do konfliktu, který Francii pokořil a jemu samotnému se stal osudným

*DND-str.157/ První francouzská armáda byla v červenci 1870 obklíčena pruskými vojsky u Met, druhá u Sedanu. 2. září 1870 sedanská armáda, které velel sám císař Napoleon III., kapitulovala. Zpráva o porážce francouzské armády a zajetí císaře vyvolala nepokoje v Paříži. Vzbouřenci vnikli do budovy parlamentu a **4. září 1870** byla vyhlášena **třetí francouzská republika** – druhé císařství i s císařem Napoleonem III. skončilo.*

PAŘÍŽSKÁ KOMUNA

DND-str.157/ V polovině září 1870 oblehla pruská vojska Paříž. Lid se ozbrojil, z podnětu prozatímní republikánské vlády byly vytvořeny oddíly národní gardy, v obsazených oblastech se formovaly partyzánské oddíly. Občané Francouzské republiky se rozhodli pokračovat ve válce.

DND-str.157/ Prozatímní vláda však uzavřela 28. ledna 1871 s Pruskem příměří. Podmínky míru byly tvrdé - Francie musela postoupit Německu průmyslové Alsasko a Lotrinsko a zavázala se zaplatit vysokou válečnou kontribuci ve výši 5 miliard zlatých franků. Mimoto byl nařízen pobyt pruských vojsk na francouzském území, dokud nebude uhrazen válečný dluh. Tyto pokořující podmínky se dotkly národní hrdosti Francouzů, kteří považovali jednání prozatímní vlády za zradu národa.

*DND-str.157-158/ V březnu 1871 vypuklo v obležené Paříži povstání. Prozatímní republikánská vláda se rozhodla národní gardu odzbrojit a poslala do Paříže vládní vojsko. V hlavním městě vypukla občanská válka - vládní vojsko bylo z Paříže vyhnáno. Gardisté, většinou mladí dělníci, řemeslníci a částečně také inteligence, obsadili vládní budovy, na kterých vzápětí zavlály rudé prapory revoluce. **28. března 1871** byla vyhlášena nová revoluční vláda – **Pařížská komuna** a zvolen zastupitelský orgán Rada komuny. Vydala řadu **dekretů** a **opatření**, které měly odstranit sociální křivdy a uvést v život sociální spravedlnost. Byla zakázána těžká práce žen a dětí v továrnách, zkrácena pracovní doba, zvýšeny dělnické mzdy, stanoveny pevné ceny potravin. Byla zavedena bezplatná lékařská péče, vzdělání mělo být přístupné pro všechnu mládež, armáda a policie nahrazeny dobrovolnickými sbory.*

DND-str.158/ Komuny vznikaly ještě v některých dalších francouzských městech: v Lyonu, Marseille, Toulouse, byly však rychle poraženy. Ani Pařížská komuna ani komuny ostatních měst neměly podporu francouzského venkova, zůstaly osamoceny.

*DND-str.158/ 10. května 1871 byl uzavřen ve Frankfurtu mezi Francií a Pruskem mír, kterým byly potvrzeny tvrdé pokořující podmínky. Prozatímní vláda si uvolnila ruce pro rozhodující útok proti Pařížské komuně. Pruská vojska uvolnila obklíčení Paříže a umožnila vládním vojskům vstoupit do města. V „krvavém týdnu“ **od 21. května-28. května 1871 byla Komuna rozdrčena** – přes 20.000 mužů, žen i dětí bylo zabito v boji nebo popraveno. Poslední zbytky komunardů byly popraveny u hřbitovni zdi Pére Lachaise v Paříži. Nastala vlna pronásledování a zatýkání radikálů, téměř 40.000 stoupenců Komuny bylo uvězněno mnozí byli deportováni na nucené práce do kolonií.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2. polovině 19. století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

DND-str.158/ Pařížská komuna byla pokusem o vytvoření sociálně spravedlivé společnosti a získala velký ohlas v řadách evropského demokratického a socialistického hnutí. Její význam vysoce hodnotil Karel Marx, viděl v ní předobraz budoucí světové revoluce za sociálně spravedlivou společnost. Naopak vítězná vládní strana poukazovala na krutosti, které Pařížskou komunu provázely: poprava pařížského arcibiskupa a řady kněží, zcizování soukromého majetku, nedodržování základních právních norem.

TŘETÍ FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA

*DND-str.158/ První polovina sedmdesátých let znamenala pro Francii hledání cest z hospodářské deprese, ale také z politické krize. Převahu postupně získali stoupenci republiky. V r.1875 byla vyhlášena **ústava**, která položila základy jednomu z nejdemokratičtějších politických systémů v Evropě. Bylo v ní zakotveno všeobecné volební právo pro muže, základní občanské svobody, vzdělání přístupné pro všechnu mládež apod. Třetí francouzská republika se také přihlásila k odkazu Velké francouzské revoluce – zavedla 14.červenec (=den pádu Bastily) jako státní svátek a národní hymnou se stala Marseillaisa, revoluční píseň francouzských dobrovolníků z r.1792.*

DND-str.158/ Ve Francii existovala řada politických stran, které mezi sebou zápasily. Uzavíraly koalice, které se po krátké době rozpadaly. Vzájemné soupeření často provázely skandály.

Habsburská říše v druhé polovině 19.století

OBDOBÍ BACHOVA ABSOLUTISMU (1851-1859)

*DND-str.159/V prosinci 1851 císař František Josef I. zrušil **silvestrovskými patenty** oktrojovanou ústavu hraběte Stadionu a v monarchii obnovil absolutismus. Pro budování nového moderního státu bylo překročeno k řadě reforem, které byly vedeny cestou shora - formou císařských a ministerských nařízení.*

DND-str.159/V oblasti správy státu se snažily posílit vliv císaře a ministerské rady a centralizovat říši. Důležitým prostředkem bylo i striktní uplatňování němčiny jako úředního jazyka a pronásledování národních hnutí v říši.

*DND-str.159/Nejvýznamnějším mužem v ministerské radě byl ministr vnitra **Alexander Bach**, proto toto období označujeme jako **Bachův absolutismus** neboli **neoabsolutismu**.*

*DND-str.159/V **českých zemích** byl téměř zcela potlačen veřejný život, pod policejní dozor byly postaveny **české vědecké instituce**, došlo k **redukci výuky češtiny** na školách. Řada výrazných osobností byla nucena se stáhnout z veřejného života, odmítl se F.Palacký, F.L.Rieger odjel do ciziny, do tyrolského Brixenu byl deportován novinář Karel Havlíček Borovský.*

JM/Toto kritické období donutilo významné osobnosti stáhnout se do ústraní a pracovat na osobní rovině. Díky tomu vznikla v té době stěžejní díla...

*DND-str.159/**Pozitivně** lze hodnotit **reformy**, které se dotýkaly **hospodářské politiky státu**. Zrušení poddanství za náhradu urychlilo tempo **průmyslové revoluce v Rakousku**. Na šlechtických velkostatkách se začala uplatňovat nejen **námezdní práce** zemědělských dělníků, která byla efektivnější než dřívější nucená práce poddaných, ale ve velké míře byly **zaváděny stroje**, čímž se **rozvíjel** jak **průmysl potravinářský**, tak **strojírenský**, stejně jako **těžební**. Rozvíjela se **doprava**, byl položen základ sítě železničních tratí. Císařský dvůr podporoval **rozvoj podnikání**. Aby posílil obchod uvnitř monarchie, byla zrušena vnitřní cla, pro posílení mezinárodního obchodu byla zmírněna i cla dovozní.*

*DND-str.159/ve srovnání s dřívějším absolutismem metternichovským, který se opíral o staré konzervativní feudální vrstvy, opěrnými pilíři pro Bachův absolutismus byli **velkostatkáři, průmyslníci a bankéři**. Rakouská společnost tak nastoupila cestu ke **kapitalismu**.*

*DND-str.159/V zahraniční politice však vláda zásadním způsobem neuspěla. V r. 1859 utrpěla rakouská vojska, jimž velel sám císař František Josef I., drtivou porážku od spojených sardínsko-francouzských vojsk v bitvách u Magenty a Solferina. Pro Rakousko to znamenalo ztrátu průmyslové Lombardie. Tento neúspěch přivodil pád ministerského kabinetu – tedy i konec Bachova absolutismu. Aby zabránil nepokojům v říši, přislíbil císař v říjnu **1860** tzv. **Říjnovým diplomem** návrat k ústavnímu systému.*

RAKOUSKO KONSTITUČNÍ MONARCHIÍ

*DND-str.159/V **únoru 1861** byla předložena nová ústava, i tentokrát oktrojovaná (=diktovaná) – jejím tvůrcem byl státní ministr Anton Schmerling. **Únorová ústava** opět podporovala centralizaci říše – zákonodárná moc byla v rukou **říšské rady**, již tvořily dvě komory - panská a poslanecká. Říšská rada zasedala buď v **širší podobě** a pak řešila záležitosti **celé monarchie**, nebo v **užší sestavě** projednávala*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

záležitosti západní části říše, tedy **neuherských zemí**. Přijetí každého zákona vyžadovalo souhlas obou komor říšské rady i panovníka. **Činnost zemských sněmů** byla omezena jen na rozhodování v **kulturních** a částečně **hospodářských záležitostech**. **Volební právo** nebylo všeobecné – byly z něj vyloučeny ženy a nemajetní muži. Nebylo ani rovné – hlasovalo se ve 4 kuriích, rozlišených podle výše majetku a společenského postavení, hodnota hlasu se v jednotlivých kuriích lišila.

DND-str.160/**Únorová ústava** vyhovovala pouze německému obyvatelstvu říše. Maďari nikdy svého zástupce do říšské rady neposlali, v r.**1863** z ní odešli na protest čeští poslanci, o rok později i moravští. Proti **ústavě** se postavili také Italové, haličští Poláci a Chorvaté. Platnost **ústavy** byla tedy v r.**1863** **pozastavena**.

DND-str.160/ Rovněž v zahraniční politice utrpěla vídeňská vláda v šedesátých letech řadu neúspěchů...

DND-str.160/ V roce **1864** se zapojilo Rakousko jako spojenec Pruska do války s Dánskem. Prusko anektovalo Šlevicko, ale nárokovalo si i Holštýnsko, které mělo podle dohody připadnout Rakousku. Z tohoto sporu vznikl konflikt, který měl pro rakouské mocnářství dalekosáhlé důsledky.

DND-str.160/ Ve **válce prusko-rakouské**, jež vypukla v r.**1866**, byla rakouská armáda poražena. Pražský mír, který byl uzavřen **23.8.1866**, vyřadil Rakousko z rozhodování o dalším osudu německé střední Evropy. Německý spolek, vytvořený r.**1815** na Videňském kongresu, byl **rozpuštěn** a místo něj utvořen **Severoněmecký spolek**, ve kterém hrálo ústřední roli **Prusko**. Rakousko se rovněž muselo smířit se ztrátou Holštýnska, ale i Benátska, které bylo připojeno k Italskému království.

DND-str.160/ Rakousko ztratilo tedy svůj vliv na řešení německých, ale také italských záležitostí. V následujících letech obrátilo svou pozornost na Balkán, kde skomírala osmanská říše a většina podmaněných národů bojovala za svou nezávislost.

RAKOUSKO-UHERSKÉ VYROVNÁNÍ

DND-str.160/ Neúspěch Rakouska ve válce s Pruskem se promítl do vnitřních záležitostí země. Maďarsko vystoupilo nekompromisně se svými požadavky na nové uspořádání říše a podpořilo je zřizováním vojenských jednotek, které měly bojovat po boku pruské armády. Tento krok přinutil vídeňskou vládu vyjednávat s maďarskými nacionalisty. V **únoru 1867** byla říše rozdělena na dvě části - země **rakouská** (západní) a země **uherská** (východní). Hranice mezi oběma celky procházela říčkou Litavou, proto se užívalo také označení pro západní část říše **Předlitavsko** ... a východní část říše **Zalitavsko**.

DND-str.160/ Obě části měly společného panovníka, zahraniční politiku, armádu a měnu. Každý celek však měl svou vlastní ústavu a vlastní zákonodárný sněm. Jednotícím činitelem dualismu byl **císař**, který měl značný vliv, jelikož většina **zákonů**, jež měla vejít v platnost v jedné či druhé části říše, **vyžadovala jeho podpis**.

DND-str.160/ Pro Předlitavsko byla vyhlášena ústava v **prosinci 1867**, proto bývá označována jako **prosincová**. V Zalitavsku vstoupila v platnost ústava vypracovaná uherským sněmem v revolučním roce **1848/49**. Obě ústavy platily **do r.1918**.

DND-str.160-161/ **Prosincovou ústavou** bylo jednou provždy potvrzeno Rakousko jako **parlamentní stát**, ve kterém platí **základní občanská práva**. **Zákonodárným** orgánem se stala dvoukomorová **říšská rada**, která schvalovala zákony, povolovala daně, určovala počet branců. **Říšské radě** se

E-book „**POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století**“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

také **zodpovídala** ze své činnosti **vláda a její ministři**. V ústavě byla zakotvena rovnost občanů před zákonem, svoboda slova, tisku, shromažďování a vyznání, volnost pohybu, ale také právo na majetek a nedotknutelnost soukromého vlastnictví. Od moci zákonodárné a výkonné byla **oddělena** moc soudní, byl zřízen říšský soud, ke kterému se mohli obracet občané, jestliže došlo k porušení jejich práv. Ústava byla tedy velice **liberální**, přesto však neuspokojila slovanské obyvatelstvo Předlitavska, které očekávalo federalizaci říše. Rovněž volební právo zůstalo omezené na majetné občany platící daně, podobně jako tomu bylo v předcházející (**únorové**) ústavě.

Česká společnost v druhé polovině 19.století

OBDOBÍ PASIVNÍ OPOZICE

DND-str.161/ „Byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm...“ (František Palacký, Idea státu rakouského, r.1865)

---

*DND-str.161/ Po pádu Bachova kabinetu a vyhlášení Říjnového diplomu znovu ožil kulturní a politický život v českých zemích. **1.ledna 1861** vyšlo první číslo **Národních listů**, deníku, který se stal platformou českého liberálně orientovaného měšťanstva. F.L.Rieger v něm nastínil **český politický program**. Požadoval, aby v tvořící se ústavě byla zakotvena **rovnoprávnost všech národů říše**, posílena **samospráva českých zemí** a uznáno **svébytné postavení zemí Koruny české**. Protože poslední požadavek odmítla říšská rada projednávat, rozhodli se r.1863 čeští a později také moravští poslanci nezúčastňovat dalších jednání říšského sněmu – období tzv. **pasivní opozice** trvalo až do r.1879, tedy plných 16 let.*

*DND-str.161/ Rozdílný názor na účast či neúčast českých poslanců na říšském sněmu rozdělil české liberální politiky do dvou táborů. Konzervativní tábor **staročechů**, jejichž vůdci byli F. Palacký a jeho zeť F.L.Rieger, trval na odmítavém, uráženeckém postoji vůči říšské radě. **Mladočeši**, ke kterým patřili např. zakladatel Národních listů Julius Grégr a jeho redaktoři Jan Neruda, Jakub Arbes, Karel Sladkovský, politiku pasivní opozice odmítali, neboť si uvědomovali, že se čeští poslanci sami dobrovolně vzdávají podílu na významných jednáních.*

*DND-str.161/ Oba proudy se ostře střetávaly také v názorech na sociální problematiku, avšak rozejít se zcela nemohly, spojoval je společný program: **dosáhnout samostatnosti českých zemí v rámci monarchie**. V r.1865 vyšla slavná **brožura Františka Palackého „Idea státu rakouského“**, ve které vyjádřil názor, že Rakousko může v budoucnosti obstát jen jako federace složená z autonomních celků.*

*DND-str.161/ Uvolnění po pádu Alexandra Bacha a jeho kabinetu vyvolalo i vzepětí českého společenského života. Utvářela se řada vlasteneckých spolků: r. 1861 byl založen pěvecký sbor **Hlahol**, o rok později stáli Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner u zrodu tělovýchovné jednoty **Sokol**, umělci všech oborů se sdružili v **Umělecké besedě**. Byla obnovena činnost **Sboru pro postavení Národního divadla** a v r. 1862 prosadil František Rieger otevření **Prozatímního divadla**, které od r. 1864 denně uvádělo odpolední česká představení. V roce 1866 zde byla poprvé uvedena česká národní opera **Prodaná nevěsta**, kterou dirigoval sám skladatel, kapelník Prozatímního divadla **Bedřich Smetana**. Ve stejném roce byla umístěna na věži Staroměstské radnice pod orlojem kalendářní deska vynikajícího českého malíře **Josefa Mánesa**.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

*DND-str.161/ Od roku 1859 začal postupně vycházet jedenáctidílný **Slovník naučný F.L.Riegra**. do umělecké literatury vstoupila nová generace **májovců** v čele s Janem Nerudou a Vítězslavem Hálkem. Mecenášem kulturních akcí, ale také mladých začínajících talentovaných umělců byl vynikající architekt Josef Hlávka.*

DND-str.162/Díla českých spisovatelů, skladatelů, malířů i architektů dosahovala vysoké úrovně, a česká kultura tak dokázala nejen svoji svébytnost, ale zapojila se do širokého proudu evropských kultur.

ČESKÉ POKUSY O FEDERATIVNÍ USPOŘÁDÁNÍ MONARCHIE

*DND-str.162/ Vyhlášení **dualismu** v r.1867 znamenalo pro obyvatele českých zemí velké zklamání.*

DND-str.162/ Bojištěm prusko-rakouské války v r.1866 byly především české země a ty jí byly také nejvíce postiženy. Prusové je okupovali, bezohledně drancovali, a navíc zavlekli mezi civilní obyvatelstvo těžkou epidemii cholery. Přesto vyjadřovali čeští politikové vůči vídeňské vládě loajální postoj a věřili, že podpora vlády a císaře jim přinese vytouženou autonomii. O to větší ranou pro české politiky bylo, když kýženou samostatnost získali... Maďaři a bylo vyhlášeno pouze rakousko-uherské vyrovnání.

*DND-str.162/ Byla připravena řada protestních akcí, které měly vyjádřit nespokojenost českého lidu se stávající situací. V roce **1867** se vypravila početná delegace vedená F.Palackým na **národopisnou výstavu do Moskvy** a při té příležitosti přednesla caru **Alexandru II.** stížnost na **útlak Slovanů v Rakousko-Uhersku**. Tento krok však neměl očekávanou odezvu, protože i carské Rusko bylo mnohonárodnostním státem, kde vládl tuhý absolutismus. Velkými akcemi, jež měly vyjádřit cítění národa, byly demonstrace **r.1867**, které provázely **převezení korunovačnických klenotů** z Vídně do Prahy, nebo **okázalé slavnosti** při pokládání **základního kamene k Národnímu divadlu r.1868**. Lidé se scházeli na **táborech lidu** pořádaných na památných místech naší vlasti (Vítkov, Blaník, Oreb, Říp) a připomínali si **slavné tradice českého národa**.*

*DND-str.162/ Císař František Josef I. si přál uklidnění českých zemí, obával se totiž nového konfliktu s Pruskem, a proto slíbil, že se nechá **korunovat českým králem**. Rovněž dal podnět k zahájení jednání mezi vládou a představiteli českého měšťanstva a šlechty. Výsledkem byly **tzv. fundamentální články r.1871**, které měly být **základem** budoucího českého vyrovnání. Jednání však narazila na **odpor českých Němců**, kteří měli strach o své výsadní postavení v Čechách, ale také **uherských politiků**, kteří se obávali vlny národních hnutí ve východní části země (v Zalitavsku), které by mohl český příklad vyvolat. Proto císař **ustoupil** od svého úmyslu nechat se korunovat na českého krále a fundamentální články **nebyly schváleny**. Mezi českými politiky zavládlo zklamání a roztrpčení. Bylo umocněno ještě **prohrou s českými Němci ve volbách do zemského sněmu v r.1872**. Ty bývají pro svůj pochybný, ne zcela legální průběh označovány jako **volby chabrusové**. Poté přestali čeští poslanci docházet i do zemských sněmů...*

*DND-str.162/ Rozkol české politické scény se dovršil. Do této doby sice vnitřně názorově rozlišní, ale přesto navenek jednotně vystupující čeští politikové se rozštěpili na dvě politické strany: **Národní stranu**, což byli staročeši trvající na pasivní opozici, v jejich čele stál F.L. Rieger. Druhou byla **Národní strana svobodomyšlných**, kterou tvořili mladočeši, ta prosazovala návrat českých politiků do zastupitelských orgánů. V r. **1878** se vrátili čeští poslanci obou stran do zemských sněmů, o rok později i do říšské rady – **období pasivní opozice skončilo**.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

OD DROBEČKOVÉ POLITIKY K PUNKTACÍM

DND-str.162/ „...když se nám nepodařilo vymoci si svá práva jedním velkým rázem... musíme je nyní sbírat po drobtech, i kdybychom ty drobty měli sbírat pod stolem.“ (František Ladislav Rieger)...

DND-str.162/ Po návratu do zemské i říšské politiky zaujali čeští poslanci (většinou staročeši) opačnou taktiku. Období pasivního vyčkávání bylo nahrazeno **politikou aktivní podpory císařského dvora**. Český poslanecký klub se stal jednou z opor hraběte Eduarda Taaffe (**1879-1893**), který stál v čele rakouské vlády a byl osobním přítelem císaře. Za loajální postoj získali čeští poslanci některé dílčí ústupky, zejména v jazykové oblasti. Za „**drobečkovou**“ politiku byla označována u tehdejších staročeských poslanců **politika aktivní**.

DND-str.162-163/V roce **1880** byla povolena (na základě Stremayrových jazykových opatření) čeština při styku občana s úřady. V roce **1882** byla **rozdělena Karlo-Ferdinandova univerzita na českou a německou**. Na univerzitě začali působit příslušníci nové vědecké generace: **filozof** Tomáš Masaryk, **historik** Jaroslav Goll, **jazykovědědec** Jan Gebauer. Sdružovali se kolem vědeckého časopisu Athenaeum a **prosazovali věcnost, úctu k faktům a také ověřování faktů, odmítali zkreslování faktů v duchu jakékoli ideje a za všech okolností požadovali pravdivost a kritičnost**. Základní myšlenky této generace vyjádřil ve své studii **O realismu** roku **1892** estetik Otakar Hostinský...

Občanská válka v USA

ÚZEMNÍ VÝVOJ USA

*DND-str.163/ Nová území byla řídce osídlena původním obyvatelstvem, ale od 2.poloviny 19.století zachvátila americký kontinent **vlna přistěhovalců z Evropy a Asie**, kteří sem přicházeli za volnou půdou a také za pověstnou americkou svobodou. Nově příchozí obyvatelstvo se dostávalo do konfliktů s původními obyvateli indiány. „**Zavádění civilizace**“ a také stavba železnice přispěly k devastaci přírody a zasáhly negativně do života domorodého obyvatelstva. Indiáni byli násilím vytlačováni do vyhrazených **rezervací**, některé kmeny byly téměř vyhubeny.*

ROZDÍLY MEZI SEVEREM A JIHEM

DND-str.164/ Sever a Jih USA se lišily jak v oblasti hospodářské a sociální, tak i svým postojem k otrokářství. Svobodný Sever využíval svého přírodního bohatství, zejména železa a uhlí, a budoval průmysl. Zakládaly se hutě, strojírny, továrny na zpracování bavlny. Stavěly se kanály a silnice. Vznikala zde bohatá města. Sever se stal střediskem obchodu v rámci Unie, ale procházel tudy i obchod s Evropou a Asií. Od poloviny století začala výstavba rozsáhlé železniční sítě. Ve středozápadní oblasti, mezi řekami Missouri a Ohio, byly zakládány farmy zaměřené na chov dobytka a pěstování obilí.

DND-str.164/ Hospodářství zaostalého Jihu bylo založeno na práci milionů černých, bezprávných otroků. Ti pracovali především na obrovských plantážích, kde se pěstovala bavlna, ale i tabák, rýže, cukrová třtina. Vedle toho vykonávali také řemeslnické práce pro plantáž a sloužili v domácnostech. „Království bavlny“, jak byl často Jih označován, zajišťovalo 60% z celkového vývozu USA a bohatí plantážníci žili na svých latifundiích jako výlučná společenská vrstva.

VÁLKA JIHU PROTI SEVERU

*„Co dělám s otroctvím – dělám, protože věřím, že to pomůže zachovat Unii“
(A. Lincoln)*

---

*DND-str.164/ Spor mezi příznivci a odpůrci otroctví vyvrcholil roku 1860, kdy byl republikán a kritik otrokářství **Abraham Lincoln** (1809-1865) zvolen **prezidentem USA**. Jižní státy na to zareagovaly vystoupením z Unie. O rok později vytvořily samostatný státní útvar – **Konfederaci** – a zvolili si vlastního prezidenta Jeffersona Davise. Spojené státy se tak rozdělily na dvě nepřátelská území.*

*DND-str.164/ Občanská válka mezi Jihem a Severem byla zahájena **13.dubna 1861** útokem jižanské armády pod vedením geniálního vojevůdce **generála Roberta Edwarda Leea** (1807-1870) na Fort Sumter, vojenskou pevnost v přístavu Charleston v Severní Karolíně. Přestože měla vojska Unie početní, materiální i ekonomickou převahu, Jižané byli zpočátku úspěšní. Sever založil svou válečnou taktiku na námořní blokádě, usiloval o to, aby Jih zůstal odříznut od dodávek z Velké Británie a z Texasu. Vrchní velitel severní armády **generál Ulysses Grant** (1822-1885) se rozhodl pro strategii vyčerpávající války. Systematicky byl ničen veškerý civilní majetek na Jihu, který mohl být použitelný pro vojenské účely.*

*DND-str.164/ Zlomem ve válce se stala třídní **bitva u Gettysburgu** (červenec **1863**), jež donutila Jižany k ústupu. V tomto krvavém střetu zahynulo 21 tisíc vojáků Konfederace a 22 tisíc vojáků Unie. V roce 1865 dobyl generál Grant hlavní město Konfederace Richmond a generál Sherman obsadil Atlantu. Definitivního vítězství dosáhla vojska Unie 9.dubna **1865** po bitvě u **Appomattoxu**.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

DND-str.164-165/ **Důležitý mezník** ve vývoji občanské války představuje přijetí tzv. **emancipační proklamace**, která vstoupila v platnost počátkem roku 1863. Prezident Lincoln v ní prohlašuje černé otroky jižních států za svobodné a rovnoprávné obyvatele. K oblibě Lincolnu přispěl i dlouho očekávaný zákon o bezplatném přidělu půdy kolonistům na Západě (**Homestead Act – 1862**), díky němuž mohl každý Američan získat 160 akrů půdy. ...

DND-str.165/ Osud významného politika se naplnil nečekaně brzy. Jen pět dní po vítězství Severu byl zastřelen v lóži jižanským fanatikem, hercem Johnem Wilkesem Boothem, při divadelním představení ve Washintonu.

DND-str.165/ Po Lincolnově smrti zakotvil Kongres osvobození černochů v celých Spojených státech jako 13.dodatek ústavy.

DND-str.165/ „...a silou své moci nařizují a prohlašují, že osoby, které jsou ve výše uvedených státech drženy jako otroci, jsou svobodné a nadále mají zůstat svobodnými: a že vojenské a námořní úřady uznávají a zaručují svobodu uvedených osob. A tímto zavazují ony touto cestou svobodnými vyhlášené osoby, aby se zdržely každého násilí, s výjimkou nezbytné obrany v nouzi: a doporučují jim, aby – pokud jim to bude umožněno – dále pracovaly věrně a poctivě za přiměřenou mzdu.“ (Z Lincolnova vyhlášení o zrušení otroctví – 1863)

OBDOBÍ REKONSTRUKCE JIHU (1865-1877)

DND-str.165/Po ukončení války Severu proti Jihu bylo území zdevastovaného Jihu **12 let obsazeno jednotkami Severu**. Byla zde zahájena tzv. **politika rekonstrukce**, jejímž cílem bylo zrovnoprávnění černochů a industrializace Jihu, **demokratizace života**. Sociální a rasová diskriminace vůči černochům a indiánům přesto i nadále pokračovala (tajná rasistická organizace Ku-klux-klan) a s jejími pozůstatky se setkáváme dodnes.

DND-str.165/ Z války vyšel Jih hospodářsky zcela rozvrácen. Jeho obnova probíhala podle představ severských průmyslníků a finančníků. Snahou bylo vyrovnat hospodářské rozdíly mezi Jihem a Severem a vytvořit jednotný trh, který by pokrýval celou zemi. Plantáže již nebyly obnoveny, místo nich vznikaly farmy, na kterých pracovali většinou černí námezdní dělníci. Na Jihu se začal budovat průmysl, byla zde postavena železnice, otevírali se nové školy. V roce **1877** stáhl Ulysses Grant, v té době prezident USA, okupační vojska z Jihu a období rekonstrukce bylo považováno za ukončené. Stalo se základem pro rychlou přeměnu Spojených států amerických v nejvyspělejší průmyslovou velmoc světa.

Rusko za posledních Romanovců

KRYMSKÁ VÁLKA (1853-1856)

*DND-str.165-166/ Zaostalost Ruska se projevila i v tzv. **krymské válce**. Dávným ruským snem bylo získat přístup k Černému moři. Car Mikuláš chtěl proto využít slabosti osmanské říše a ovládnout Bospor a Dardanely spojující Černé moře se Středozemím. Jeho plány však narazily na zájmy západních velmocí. Ty hodlaly zachovat Turecko jako hráz proti ruské rozpínavosti, jež směřovala na Blízký a Střední východ. Velká Británie podpořena Francií a Sardinským královstvím tak vstoupila do původně rusko-tureckého konfliktu na straně Osmanů. Boje se odehrávaly hlavně na Krymu, proti britským a francouzským parolodím bojovaly ruské plachetnice. Při obléhání Sevastopolu se plně ukázala **nefunkčnost ruské armády i celého feudálního systému**. K nedostatkům v ruském velení a technicky zaostalým zbráním se přidaly ještě potíže se zásobováním a přenosem informací. Situace se ještě zkomplikovala četnými vzpourami a útoky nevolníků na Krym a Ukrajinu.*

DND-str.166/ Rusku nezbylo nic jiného než požádat o příměří. Mír byl uzavřen v roce 1856 v Paříži. Přestože Rusko ztratilo dobytá území a jeho vliv na Balkáně poklesl, zachovalo si mezinárodní prestiž. Mořské úžiny a Černé moře byly prohlášeny za neutrální oblasti (bez válečného loďstva) a osmanská říše se dostala do závislosti na Velké Británii a Francii.

DND-str.166/ Za této války byla poprvé veřejnost informována o jejím průběhu prostřednictvím zpráv a fotografií, které byly posílány telegrafem. V tisku se poprvé objevily reportáže válečných zpravodajců.

ALEXANDR II. (1855-1881)

*DND-str.166/ Mikulášův nástupce Alexandr II. se ocitl ve velmi těžké situaci. Musel provést řadu **reform**, aby zabránil vzniku revoluce. Nejdůležitějším opatřením bylo **zrušení nevolnictví za náhradu v roce 1861**. Rolníci sice získali svobodu, ale i nadále neměli žádná politická práva. Ti, kteří byli bez finančních prostředků, si svůj dluh mohli odpracovat, čímž došlo k obnovení roboty na velkostatech.*

*DND-str.166/ Další reforma se týkala soudnictví. Podle e ropského vzoru byly zřízeny třístupňové soudy s nezávislými soudci a porotci. Justice se oddělila od státní správy. Reorganizací prošla také místní správa – vznikla tzv. **zemstva** (samosprávné orgány šlechty) – a v roce 1870 byla zavedena i **městská samospráva**. Také školství bylo zpřístupněno širším vrstvám a došlo i k omezení cenzury. Změny se dotkly i **armády**. Vojenská služba se výrazně zkrátila (z 25 na 6 let) a byla zavedena všeobecná branná povinnost. I když reformy přispěly k modernizaci feudálního Ruska, byly nedostatečné. **Rusko zůstalo i nadále absolutistickým státem bez ústavy a občanských svobod.***

*DND-str.166/ Nejvýznamnějšími kritiky režimu v Rusku byli tzv. **narodníci**, revoluční demokraté, kteří agitovali přímo mezi venkovským lidem – „chožděnije v narod“ (odtud jejich název). Výchovou se ho snažili přesvědčit o nutnosti rolnické revoluce. Cílem radikálních narodníků byla masová revoluce a odstranění cara. Založili tajnou teroristickou organizaci **Narodnaja volja** (Svoboda lidu), které se roku **1881** po několika neúspěšných pokusech podařilo **cara Alexandra II. zavraždit**. K očekávanému uvolnění však nedošlo. Nový vládce Alexandr III. (1881-1894.) a jeho syn Mikuláš II. (1864-1917) stávající absolutismus ještě utužili.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

DND-str.166/ Přesto však reformy Alexandra II. nastartovaly industrializaci země. Provázel ji vznik průmyslových center a růst počtu dělníků. Rusko zůstalo ale i nadále převážně agrární zemí.

RUSKÉ IMPÉRIUM

*DND-str.166/ Na území ruského impéria žilo mnoho utlačovaných národů. Mezi nejradikálnější patřili **Poláci**, kteří se nechtěli smířit s násilnou rusifikací a bojovali za obnovení nezávislosti. **V lednu 1863** rozpoutali **povstání**, jež bylo o rok později potlačeno. Postavení Poláků se zhoršilo, zbytky jejich samosprávy byly zrušeny. Polské království bylo přejmenováno na Území poviselské.*

*DND-str.166/ Po krymské válce dosáhla ruská zahraniční politika mnoha úspěchů. Rusové upevnili svou moc na Kavkaze a postupně si podmanili celou **Střední Asii**. Stejně jak ostatní evropské mocnosti projevíli **zájem o pronikání na Dálný východ**.*

*DND-str.166/ Rusko se orientovalo také na **Balkán**. Vystupovalo zde jako ochránce balkánských národů proti tureckému útlaku. V letech **1877-1878** proběhla rusko-turecká válka, v níž byli Osmané poraženi a po uzavření míru v San Stefanu u Cařihradu museli uznat rozhodující vliv Ruska na Balkánském poloostrově.*

DND-str.166/ Po odvolání Bismarcka se zhoršily ruské vztahy s Německem a Rusko se přeorientovalo na Francii...

Osmanská říše – „nemocný už na Bosporu“

DND-str.167/ Turecko - osmanská říše – v průběhu 19.století procházelo obdobím hlubokého politického a hospodářského úpadku, zmítaly jím národnostní konflikty. Slabosti tureckého sultána využívaly evropské velmoci. Velká Británie, Francie a Rusko, a ekonomicky pronikaly do arabských zemí na Blízkém východě a v severní Africe.

DND-str.167/ Krymská válka v letech 1853-1856 dostala Turecko do vleku západních velmocí. Pařížskou smlouvou se staly úžiny Bospor a Dardanely stejně jako Černé moře neutrální zónou, ve které se mohly pohybovat obchodní lodě všech zemí.

*DND-str.167/ Oslabení osmanské říše využily **balkánské národy k boji za osvobození** z turecké nadvlády. Podle pařížského míru byly Srbsko, Moldavsko a Valašsko postaveny pod ochranu evropských států. Valašsko, Moldavsko a Besarábie, již se vzdalo po porážce v krymské válce Rusko, vytvořily v r. 1859 personální unii a o dva roky později samostatný stát **Rumunsko**. Také **Srbsko**, do té doby autonomní část osmanské říše, získalo r. 1867 úplnou nezávislost. Národněosvobozené hnutí probíhalo i v Bulharsku, Bosně a Hercegovině a Černé Hoře.*

*DND-str.167/ Poměry na Balkáně byly upraveny **berlínským kongresem**, který se sešel z iniciativy velké Británie a Rakouska-Uherska v roce **1878**. Bylo zde rozhodnuto o okupaci Bosny a Hercegoviny rakousko-uherským vojskem (1908 připojeny k habsburské říši), území Bulharska bylo zmenšeno – rozděleno na Bulharské knížectví a na turecké území (východní Rumélie), Srbsko, Rumunsko a Černá Hora získaly úplnou nezávislost. Problémem bylo, že nově vzniklé státy nezahrnovaly všechno obyvatelstvo příslušné národnosti; v jednotlivých zemích se utvářely silné národnostní menšiny (Slovinci., Chorvati, obyvatelé Bosny a Hercegoviny). Balkán tak nadále zůstal ohniskem napětí.*

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

Umělecké směry 19.století

Realismus a naturalismus

DND-str.169/ Ve 2.polovině 19.století reagoval na poměry společnosti umělecký směr nazývaný realismus. Jednalo se o umělecké hnutí, jehož hlavním požadavkem bylo zobrazování skutečnosti bez přikrášlování. Ve výtvarném umění našel tento směr největší odezvu v malířství. K nejvýznamnějším představitelům patřili francouzští malíři Gustav Courbet, Jean Francois Millet a Honoré Daumier. Za klasika ruské realistické malby je považován Ilja Jefimovič Repin.

*DND-str.169/ Gustav Courbet uspořádal r. 1855 na Světové výstavě v Paříži vlastní expozici a provokativně ji nazval „Le réalisme“. Provokativně proto, že adjektivum realistický mělo v té době hanlivý význam - znamenalo **nevkusný, urážející estetické cítění**. Tento název se však ujal a stal se symbolem nového uměleckého směru.*

*DND-str.169/ Výrazně se projevil realismus také v literární tvorbě. V r. 1857 vydali francouzští spisovatelé manifest s názvem „**Realismus**“, kde požadovali, aby umělecké dílo bylo přesnou reprodukcí skutečnosti, mělo objektivně popisovat prostředí, postavy i děj. Spisovatelé tedy zobrazovali **střízlivou skutečnost** plnou **sociálních konfliktů** a neváhali zachytit i takové jevy života, které byly dříve považovány za nevhodné pro umělecké dílo. Realismus zasáhl všechny evropské literatury, nikoli však současně a ne ve stejné míře.*

*DND-str.170/ V druhé polovině 19.století byl výraznou postavou francouzského realismu **Gustave Flaubert**, kterého jeho román **Paní Bovaryová** (s podtitulem Mravy francouzského venkova) přivedl až před soud, byl obviněn z urážky veřejné mravnosti a náboženství.*

*DND-str.170/ Předním představitelem anglického realismu byl **Charles Dickens**. Jeho díla často sledovala osudy dětí bez domova a rodiny, které se musely na vlastní pět probíjet životem a střetávaly se s nelítostnou společností, již vládnu peníze.*

*DND-str.170/ Základy moderní realistické prózy spoluvytvářely i velké osobnosti ruské literatury. Díla **Ivana Sergejeviče Turgeněva, Lva Nikolajeviče Tolstého a Fjodora Michailoviče Dostojevského** vynikala hloubkou vidění sociálních problémů soudobého Ruska a pronikavým psychologickým prokreslením postav.*

*DND-str.170/ Na realismus navázal další umělecký směr druhé poloviny 19.století, a to **naturalismus**. Vnímá člověka jako tvora, jehož vůle a charakter jsou určeny dědičnými faktory a prostředím, ve kterém žije. Za hlavu naturalistické školy je všeobecně považován francouzský prozaik **Émile Zola**. Naturalistické vnímání reality bylo velmi blízké i dalšímu francouzskému spisovateli **Guy de Maupassantovi**.*

DND-str.170/ Naturalističtí malíři na svých obrazech zachycovali velkoměstské ulice a průmyslové stavby se snahou co nejvěrněji napodobit skutečnost – to vedlo až k jejich pouhému obkreslování na plátno.

DND-str.170/ Hlavním teoretikem naturalismu byl Hippolyte Adophe Taine (1828-1893). Vycházel z darwinismu. Lidskou společnost chápal jako biologický jev, ve kterém platí přirozený výběr druhů.

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

Člověk je výsledkem tří základních činitelů: rasy (to znamená biologického a dědičného základu), prostředí a doby, v níž žije.

Umění a kultura v českých zemích

DND-str.170/ Umělecké směry v českém prostředí sledovaly, sice s určitým zpožděním všechny významné evropské trendy. V druhé polovině 19.století se v architektuře prosadily **historizující slohy**.

DND-str.170/ Velmi oblíben byl **novogotický historismus**, k nejkrásnějším patří přestavby zámků v Hluboké u Českých Budějovic, v Lednici na jižní Moravě, Chrámu sv. Víta v Praze.

DND-str.170/ Bohatě byl zastoupen i sloh **novorenesanční**– Dům umělců v Praze (Rudolfinum), Národní muzeum, Národní divadlo. Podle stavby Národního divadla, kterou vybudoval „národ sobě“ se celá generace českých umělců nazývá **generací Národního divadla**. Na výstavbě a výzdobě divadla se podíleli architekti **Josef Zitek** a **Josef Schulz**, malíři Mikoláš Aleš a Josef Tulka (lunety ve foyer), **František Ženíšek** (alegorie Múz na stropě v hledišti), **Vojtěch Hynais** (opona), **Václav Brožík** (české královské dynastie – obrazy v královské lóži), **Jiří Mařák** (cyklus obrazů s krajinářskou tematikou) a sochaři **Bohuslav Schnirch** (bronzová triga na průčelí Národního divadla a sochy Múz ve foyer) a **Josef Václav Myslbek** (alegorie Hudby ve foyer).

DND-str.170/ K velkým osobnostem českého malířství patřil **Josef Mánes**, autor obrazů na orloji Staroměstské radnice v Praze. Významné krajinářské dílo po sobě zanechal **Josef Navrátil** a **Adolf Kosárek**.

DND-str.171/ Představiteli nastupujícího realismu v malířství byli **Karel Purkyně**, portrétista a krajinář, a **Václav Brožík**, který na svých plátnech zachytil významné okamžiky české historie.

DND-str.171/ V české hudbě představoval romantické pojetí **Bedřich Smetana**, autor cyklu symfonických básní *Má vlast* a osmi oper, které patří do zlatého fondu naší operní tvorby (*Prodaná nevěsta*, *Libuše*, *Braniboři v Čechách*, *Dalibor*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*). Vrcholným zjevem české hudby druhé poloviny 19.století byl **Antonín Dvořák**, jeho symfonie *Z Nového světa*, *Slovanské tance*, opery *Rusalka* a *Čert a Káča* otevřely české hudbě cestu na světová koncertní pódia.

DND-str.171/ Počátky české **realistické literární tvorby** sahají do poloviny 19.století a jsou spojeny se jménem spisovatelky **Boženy Němcové**. V jejích povídkách, např. *Babička*, *V zámku* a *v podzámčí*, *Divá Bára*, *Chudí lidé*, se mísí ještě prvky romantismu a realismu. Výrazně kritický přístup k české společnosti představuje již dílo jejího současníka – satirika a novináře **Karla Havlíčka Borovského**.

DND-str.171/ Na konci padesátých let vstupuje do české **literatury** skupina mladých literátů, označovaných podle almanachu *Máj*, který roku 1858 vydali, jako **májovci**. Jejich nejvýraznějším představitelem a zároveň nejvýznamnější literární osobností 2.poloviny 19.století byl **Jan Neruda**, novinář, básník a prozaik. K dalším osobnostem této skupiny patřili básník, novinář a prozaik **Vítězslav Hálek** a spisovatelka **Karolína Světlá**. Do jejich tvorby pronikal realistický přístup. Zobrazovali soudobou společnost, městskou i venkovskou, se značně kritickým přístupem. Vybírali si témata, která byla do té doby, zpracována jen výjimečně, např. sociální problémy, život dělníků či postavení žen ve společnosti.

E-book „POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

DND-str.171/ V sedmdesátých a osmdesátých letech 19.století ovládli naši literaturu **ruhovci**, druženi kolem almanachu Ruch, a **lumírovci**, kteří se soustředili kolem časopisu Lumír. Obě skupiny označujeme jako **novoromantickou vlnu** v české literatuře. Autoři se opět hojně vraceli k námětům z historie. Jejich hrdinové nesli znaky výlučnosti. Do literatury vstoupili společně, na konci sedmdesátých let však došlo mezi nimi k roztržce. O této době mluvíme jako o době bojů mezi **školou národní**, reprezentovanou především **Eliškou Krásnohorskou a Svatoplukem Čechem**, a **školou kosmopolitní**, do níž patřili **Jaroslav Vrchlický, Josef Václav Sládek a Julius Zeyer**. Podstatou sporu bylo odlišné stanovisko k úkolům české literatury - ruhovci vytýkali lumírovcům nedostatek zaujetí pro národní otázky a přílišné světoobčanství, lumírovci zase ruhovcům neschopnost vnímat obecně lidské problémy a přílišné lpění na národní tradici.

DND-str.171/ V osmdesátých letech se v české literatuře postupně prosazuje realismus., někdy označovaný jako kritický. Čeští realisté se věnovali hlavně tematice venkovské – **Teréza Nováková, Karel Václav Rais, bratři Alois a Vilém Mrštíkovi**, nebo čerpali z historie – **Alois Jirásek, Zikmund Wintr**. Město jako prostředí děje se začalo objevovat až u naturalistů – **Karel Matěj Čapek Chod**.

DND-str.171/ V roce 1883 bylo definitivně otevřeno Národní divadlo. Na jeho scéně se objevila realistická dramata, jež zobrazovala život hrdiny v jeho přirozeném, reálně vykresleném prostředí. Venkov bez příkras a idealizace ukazovaly divadelní hry **Ladislava Stroupežnického, Gabriely Preissově** nebo **bratří Mrštíkových**.

DND-str.171/ K přesnému vymezení pojmů realismus a naturalismus u nás došlo až kolem r. 1890. V tomto roce vyšla studie literárního kritika Otakara Hostinského **O realismu uměleckém** a publicistické stati a překlady **Viléma Mrštíka**...

Nešťastný naturalismus nedával nám tenkrát ani jíst, ani pít, ani spát.
Myšlenkou naturalismu jsme byli celí posedlí. (Vilém Mrštík)

První světová válka (1914-1918)

Mezinárodní vztahy před 1.světovou válkou

DND-str.179/ Na přelomu 19.a 20.století došlo ke zhoršení vztahů mezi evropskými mocnostmi. Znovu ožívaly staré spory, ale objevovaly se i nové.

DND-str.179/ Rusko-rakouské nepřátelství trvalo od dob krymské války. Obě velmoci soupeřily o vliv na Balkáně, kde probíhal národněosvobozenecký boj proti Turkům. Rusko podporovalo především Bulharsko, Rakousko-Uhersko nejprve Srbsko, pak Rumunsko. Po oslabení Turků v rusko-turecké válce (1877) hrozilo posílení vlivu Ruska na Balkáně. To nechtělo dovolit Rakousko-Uhersko, proto byl roku **1878** svolán **berlínský kongres**, který upravil výsledky války a Rusko izoloval..

VZNIK TROJSPOLKU A DOHODY

DND-str.179/Východní krize sblížila Rakousko-Uhersko s Německem. Roku **1879** vznikl **Dvojspolek**, aliance proti Rusku a Francii. K tomuto spolenectví přistoupila v roce **1882** také Itálie a byl vytvořen tzv. **Trojspolek**...

E-book „**POCHOPENÍ MINULOSTI-POSILOVÁNÍ skrze STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-Svět v 2.polovině 19.století**“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

Použitá literatura a zdroje:

V tomto e-booku jsem čerpala z knihy „*Dějepis na dlani*“ - Martina Komsová, Helena Kohoutková (nakladatelství RUBICO). Kniha provází čtenáře dějinami lidské společnosti od jejich počátků až do počátku 21. století. Sleduje jednotlivé jevy a události ve světových i českých dějinách, zaměřuje se na jejich příčiny, průběh a důsledky, uvádí události ve vzájemných souvislostech. Je doplněna citacemi z dobových dokumentů a doprovázena řadou historických obrázků, ilustrací a map. Je určena čtenářům, kteří chtějí získat celkový přehled o dějinách lidstva, je rovněž vhodná jako učebnice pro studenty. V knize naleznete k jednotlivým historickým událostem bližší informace. Kniha vyšla v druhém vydání a je možné ji objednat na www.rubico.cz. Tuto knihu vřele doporučuji všem milovníkům historie.

Text čerpaný z této knihy je *psán kurzívou a označen kódem DND-číslo stránky*

